Αόριστες αντωνυμίες

Οι αντωνυμίες που φανερώνουν αόριστα ένα πρόσωπο, ένα ζώο ή ένα πράγμα χωρίς να το ονομάζουν, λέγονται **αόριστες αντωνυμίες**.

Οι αόριστες αντωνυμίες είναι οι εξής:

- **ένας, μία (μια), ένα** (μόνο στον ενικό αριθμό και είναι ι ίδια με το αριθμητικό και με το αόριστο άρθρο)
  *π.χ. Ξέρω **έναν** με αυτό το όνομα.*
- **Κανένας (κανείς), καμία (καμιά), κανένα** (μόνο στον ενικό αριθμό)
  *π.χ. **Κανείς** δεν πρέπει να παραβεί τις εντολές μου)*
- **κάθε** (δεν κλίνετε και συνηθίζεται σαν επίθετο, με άρθρο ή χωρίς άρθρο, με ονόματα κάθε πτώσης)
  *π.χ. **Κάθε** μέρα ξυπνάω στις 7.15 π.μ.*
- **καθένας, καθεμιά (καθεμία), καθένα** (μόνο στον ενικό αριθμό)
  *π.χ. Ο **καθένας** πρέπει να κοιτάζει τη δουλειά του.*
- **κάποιος, κάποια, κάποιο** (και στους δύο αριθμούς)
  *π.χ. **Κάποια** μέρα θα μάθεις την αλήθεια.*
- **καμπόσος, κάμποση, κάμποσο** (και στους δύο αριθμούς)
  *π.χ. Αγόρασε **κάμποσα** βιβλία στο βιβλιοπωλείο.*
- **άλλος, άλλη, άλλο** (και στους δύο αριθμούς)
  *π.χ. Αν δεν μπορείς σήμερα, έλα **άλλη** μέρα.*
- **μερικοί, μερικές, μερικά**
  *π.χ. Έχω να κάνω **μερικά** ψώνια ακόμα.*
- **κάτι, κατιτί**
  *π.χ. **Κάτι** πρέπει να έγινε και θύμωσε.*
- **καθετί**
  *π.χ. Μην αντιδράς σε **καθετί** που λέω.*
- **τίποτε (τίποτα)**
  *π.χ. Δεν γνωρίζω **τίποτα** για το θέμα.*
- (ο, η, το) **δείνα**, (ο, η, το) **τάδε** (δεν κλίνονται) *π.χ. Με έστειλε στο **τάδε** μέρος να βρω τον Παύλο.*

Ασκήσεις

1. Να συμπληρώσεις τα κενά των παρακάτω προτάσεων με την κατάλληλη αόριστη αντωνυμία.

α) Έσκυψε και μου είπε ..... στο αυτί.

β) Φαίνεται πως ..... παιδιά δεν άκουσαν αυτό που είπα.

γ) Δε θα βρεις ..... εκεί που ψάχνεις.

δ) Οι γονείς μου μου δίνουν ..... χρήματα για χαρτζιλίκι ..... εβδομάδα.

ε) Ο Πέτρος έφαγε ..... τυροπιτάκια και χόρτασε.

στ) Δεν ήρθε ..... παιδί για να παίξουμε, γι' αυτό κι εγώ ..... φορά δε θα τα καλέσω.

ζ) ..... από τους γείτονες πρέπει να χτύπησε το κουδούνι.

η) – Ξέρεις ..... καλό οδοντίατρο;

– Ξέρω..... αλλά είναι πολύ ακριβός.

θ) Ψάχνω μια οδοντόκρεμα. Νόμιζα πως είχα αγοράσει ..... αλλά μάλλον έκανα λάθος.

Τροπικοί προσδιορισμοί

Για να εκφράσουμε τον τρόπο, δηλαδή να απαντήσουμε στην ερώτηση πώς, μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε:

- **Τροπικά επιρρήματα**
  π.χ. καλά, ωραία, μαζί, βιαστικά κ.ά.
- **Επιρρηματικές εκφράσεις**
  π.χ. σιγά σιγά, έτσι κι αλλιώς, έτσι κι έτσι, μια και καλή κ.ά.
- **Τροπικές μετοχές**, δηλαδή μετοχές του ενεστώτα της ενεργητικής φωνής που τελειώνουν σε –οντας ή –ώντας και φανερώνουν τον τρόπο με τον οποίο γίνεται κάτι.
  π.χ. ζωγραφίζω – ζωγραφίζοντας
  πηδώ – πηδώντας
- **Εμπρόθετους προσδιορισμούς**, δηλαδή λέξεις που συνοδεύονται από προθέσεις.
  π.χ. Έσπασε το πιάτο **κατά λάθος**.
  Ο Γιάννης διαβάζει **με προσοχή**.

Τι να προσέξω στην ορθογραφία!!!

Οι τροπικές μετοχές λήγουν σε –οντας και γράφονται με όμικρον (ο) όταν δεν τονίζονται στην παραλήγουσα (π.χ. ζωγραφίζοντας) και λήγουν σε –ώντας όταν τονίζονται στην παραλήγουσα (π.χ. πηδώντας).

Άρα !!!! Το ο είναι με όμικρον όταν δεν παίρνει τόνο και με ω όταν παίρνει τόνο !!!!!

Ασκήσεις

1. **Να σημειώσεις τους τροπικούς προσδιορισμούς στις παρακάτω προτάσεις.**

α) Περάσαμε πολύ ωραία στην εκδρομή.

.....

β) Μόλις άκουσαν τα νέα, έμειναν μ' ανοιχτό το στόμα.

.....

γ) Κατά τύχη δεν τραυματίστηκε κανείς όταν κατέρρευσε ξαφνικά η στέγη.

.....

δ) Ξεμπέρδεψα μια και καλή με αυτό το ζήτημα.

.....

2. **Να αντικαταστήσεις τις υπογραμμισμένες φράσεις με τροπικές μετοχές ή τροπικά επιρρήματα.**

α) Ο βασιλιάς βάδιζε <u>με μεγαλοπρέπεια</u>.

.....

β) Πέρασαν το πρωινό τους <u>με ψάρεμα</u>.

.....

γ) Μας φέρθηκαν <u>με ευχένεια</u>.

.....

3. **Να ξαναγράψεις τις μετοχές συμπληρώνοντας συμπληρώσεις με ο ή ω και να τονίζοντας όπου πρέπει.**

ακουγ.....ντας .....

ξεθαρευ.....ντας .....

κολλ.....ντας .....

παιδευ.....ντας .....

φορτων.....ντας .....

χτυπ.....ντας .....

ρωτ.....ντας .....

αρπαζ.....ντας .....

θεωρ.....ντας .....

ανεβαιν.....ντας .....

ψην.....ντας .....

διωχν.....ντας .....

Προθέσεις

Προθέσεις είναι οι άκλιτες λέξεις που μπαίνουν μπροστά από άλλες λέξεις και μαζί με αυτές φανερώνουν τρόπο, τόπο, χρόνο, ποσό, αιτία κ.ά.

Οι προθέσεις είναι οι εξής:

α) μονοσύλλαβες: **με, σε, για, ως, προς**

β) δισύλλαβες: **μετά, παρά, αντί(ς), από, κατά, δίχως, χωρίς**

γ) τρισύλλαβη : **ίσαμε**

Μερικές προθέσεις χρησιμεύουν ως πρώτα συνθετικά.

π.χ. **μετά** + φέρω = **μεταφέρω**

κατά + κρίνω = **κατακρίνω**

Οι προθέσεις **σε, με, για, από, κατά, παρά** παθαίνουν συχνά έκθλιψη.

π.χ. με αυτήν – **μ'** αυτήν

Η πρόθεση **σε**, όταν βρεθεί μπροστά από τα άρθρα που αρχίζουν από τ, ενώνεται μαζί τους χάνοντας το **ε**.

π.χ. σε τους – **στους** σε

το – **στο**

Η πρόθεση **από** παθαίνει αποκοπή μπροστά από τα άρθρα που αρχίζουν από τ.

π.χ. από το γραφείο – **απ'** το γραφείο

Προσοχή!!!!!!!!

Δεν πρέπει να μπερδεύουμε τις προθέσεις **με** και **σε** με τους αδύνατους τύπους με και σε της προσωπικής αντωνυμίας.

Η αντωνυμία φανερώνει πρόσωπο, ενώ η πρόθεση όχι.

Ασκήσεις

1. Να γράψεις τις προθέσεις που υπάρχουν στις παρακάτω προτάσεις.

α) Το νερό συνδέθηκε στενά με τη λατρεία του χριστιανισμού. .....

β) Σε κάθε χωριό υπήρχαν δυο τρεις βρύσες και από εκεί εξυπηρετούνταν οι άνθρωποι. .....

γ) Τα παιδιά ξεκίνησαν με την ελπίδα για μια καινούρια ζωή.

.....

2. Να σχηματίσεις σύνθετες λέξεις με πρώτο συνθετικό τις παρακάτω προθέσεις.

κατά	γράφω	.....
	άσπρος	.....
	πίνω	.....
	πράσινος	.....
μετά	φέρω	.....
	τρέπω	.....
	θέτω	.....
	πηδώ	.....
παρά	βλέπω	.....
	ακούω	.....
	καλώ	.....
	λείπω	.....
από	φεύγω	.....
	δυναμώνω	.....
	καλύπτω	.....
	συνδέω	.....
προς	λαμβάνω	.....
	αρμόζω	.....
	δένω	.....
	θέτω	.....